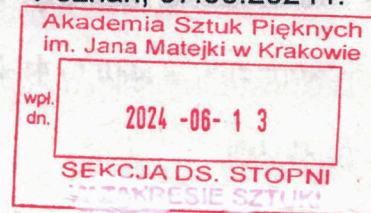

Maciej Kurak
Uniwersytet Artystyczny
im. Magdaleny Abakanowicz
w Poznaniu

Poznań, 07.06.2024 r.

Recenzja osiągnięcia artystycznego i aktywności artystycznej Pani doktorki Patrycji Ochman-Tarki, pracowniczki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Opinia została sporządzona w oparciu o otrzymane w formie elektronicznej i papierowej następujące dokumenty:

1. wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego do Rady Doskonałości Naukowej z dnia 29.09.2023 roku;
2. wykaz osiągnięć naukowych i artystycznych;
3. kopię dokumentu potwierdzającego tytuł doktora;
4. *Autoreferat:*
  - informacje osobowe posiadane dyplomy i stopnie naukowe,
  - przedmowa,
  - wskazane osiągnięcia projektowe,
  - aktywność naukowa/artystyczna/organizacyjna realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, instytucji kultury,
  - powiązania | 2008 – 2017,
  - powiązania | 2017 – 2023,
  - informacja o osiągnięciach dydaktycznych, popularyzujących naukę lub sztukę,
  - podsumowanie;

5. *Re invisibilia*, cykl artykułów 2014-2023:

- Dekonstrukcja jako metoda kształtowania przestrzeni. Rysunek medium architekta,
- Burzyciel,
- Moc projektanta. Model przestrzeni projektowej,
- Bezgłówny komunikat,
- Przemierzanie przestrzeni,
- Intro. Przestrzeń możliwa,
- Miasto – muzeum doświadczania przestrzeni,
- Rysunek – poezja bez słów,
- Przestrzeń responsywna. Dotykając przestrzeni – wyobrażanie niewyobrażalnego,
- Imponderabilia. Materializowanie niematerialnego

Dane o karierze artystycznej osoby ubiegającej o przyznanie stopnia doktora habilitowanego.

Dr. Patrycja Ochman-Tarka jest absolwentką Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, dyplom magisterski pt. *Projekt siedziska, stołu i półki* zrealizowała 21. 05. 2007 roku w Pracowni Projektowania Mebli i Elementów Wyposażenia Wnętrz pod kierunkiem prof. Romana Kurzawskiego. 24. 10. 2007 roku uzyskała Dyplom Studium Pedagogicznego Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Od 10. 2008–09.2014 roku była pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Architektury Wnętrz ASP w Krakowie. Pracowała na stanowisku asystenta w Pracowni Metodologii Projektowania prowadzonej przez dra hab. Ryszarda Michalskiego na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. J. Matejki w Krakowie. Sprawowała opiekę nad praktyką inwentaryzacyjną dla studentów I roku WAW w Teatrze Bagatela w Krakowie oraz w Muzeum Mehoffera. Od 10.2014–09.2020 roku pracowała na stanowisku asystenta w Pracowni Projektowania Przestrzeni Ekspozycyjnych prowadzonej przez prof. Jacka Siwczyńskiego na Wydziale Architektury Wnętrz, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. 19.06.2017 r. uzyskała stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki projektowej na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. J. Matejki w Krakowie. Tytuł pracy doktorskiej brzmiał: *Przestrzeń performatywna. Projekt koncepcji przestrzeni ekspozycyjnej dla dwóch wydziałów, Wydziału Architektury Wnętrz i Wydziału Grafiki, w budynku przy ul. Syrokomli w Krakowie*. Promotorem był prof. Jacek Siwczyński.

Od 10.2020–09.2022 roku pracowała na stanowisku adiunkta w Pracowni Projektowania Przestrzeni Ekspozycyjnych prowadzonej przez prof. Jacka Siwczyńskiego na Wydziale Architektury Wnętrz, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Od października 2022 r. prowadzi II Pracownię Projektowania Przestrzeni Ekspozycyjnych na Wydziale Architektury Wnętrz, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Jest członkinią Komisji Ergonomii Polskiej Akademii Umiejętności.

Udział w wystawach krajowych i zagranicznych / upublicznienie dzieł projektowych i artystycznych – wybór:

- wystawa w ramach V Międzynarodowego (2018)
Biennale Architektury Wnętrz, Małopolski Ogród Sztuki
Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, ul. Rajska 12
Prezentowane dzieła:
  - **Instalacja *Pchły***
współpraca z dr Magdą Pińczyńską (40%) i zespołem studenckim (20%)
  - **Instalacja *Silhouette*** | współpraca z dr Magdą Pińczyńską (20%)
  - **TYTANO** – instalacja zrealizowana w ramach warsztatów ze studentami WAW ASP w Krakowie i ASP z Gdańska pt. TytanoSpace Re/in/venting towarzyszących V Międzynarodowemu Biennale Architektury Wnętrz koordynacja pracy wraz z: dr Joanna Łapińska i dr Małgorzata Zbroińska-Piątek | Tytano Dolnych Młynów 10, Kraków;

- wystawa finalistów konkursu projektowego (2018)
make me! w ramach festiwalu Łódź Design Festival, Centrum Festiwalowe Art_Inkubator w Fabryce Sztuki, Łódź, ul. Tymienieckiego 3
  - **OKKA** | prototyp edukacyjnych paneli dla niewidomych;

- udział w wystawie *In a dream* – Noc Muzeów w Krakowie, dawny hotel Cracovia, (2019) ul. Ferdynanda Focha 1, Kraków
  - **Manifest przestrzeni** – instalacja video;

- wystawa w ramach 5 Międzynarodowego Biennale Architektury Wnętrz w Krakowie | Pawilon Wyspiańskiego, (2020) pl. Wszystkich Świętych 2, Kraków
  - **Manifestum I** – autorskie dzieło filmowe;

- wystawa w ramach 6 Międzynarodowego Biennale Architektury Wnętrz w Krakowie | Małopolski Ogród Sztuki Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, (2021) ul. Rajska 12
  - **Black box from the future** – ekspozytor dla idei;

- wystawa międzynarodowa *Arch Inside*, Gallery of the Cyclades Ermupoli, Grecja
  - **In another dimension** – grafika cyfrowa (2020);

- SYNTEZA wystawa zbiorowa, która odbyła się w:
  - Grecji (Saloniki) The Noesis – Thessaloniki Science Center and Technology Museum,

- Poliarte Accademia di Belle Arti e Design (Ancona, Włochy),
- Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie,
- szczecińskim oddziale ZPAP,
- Galerii Strefa Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie,
- Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie,
- podczas Łódź Design Festival
- w ramach Art Week w Poznaniu w Galerii Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w Starym Browarze
- prezentowane dzieło: **W innym wymiarze** – grafika cyfrowa;

- wystawa zbiorowa w ramach Open Eyes Art Festival w Krakowie (2021)
- **Light challenge for Solar Decathlon** – instalacja interaktywna prezentowana w ramach (współpraca projektowa dr Małgorzata Zbroińska-Piątek, eksperci z AGH, studenci Koła Naukowego WAW)
- wystawa zbiorowa w ramach Open Eyes Art Festival w Krakowie:

- wystawa laureatów konkursu *Powrót z gwiazd* realizowanego w ramach VI Piotrkowskiego Biennale Sztuki, Ośrodek Działań Artystycznych w Piotrkowie Trybunalskim, (2021)
- **Powrót do siebie** - autorskie etiudy filmowe instalacja video.

Ocena dorobku artystycznego dr. Patrycji Ochman-Tarki po uzyskaniu stopnia doktora

Z pewnością poszukiwania twórcze dr. Patrycji Ochman-Tarki wnoszą szereg rozwiązań w obszar projektowania przestrzeni wspólnych wspierających interpersonalne relacje. Nie tylko koncentrują się na tworzeniu konkretnych obiektów wzorniczych ani gotowych do realizacji projektów, ale poruszają ważne zagadnienia związane ze sztuką, kulturą czy szerzej z działalnością społeczną. Oryginalność tych działań nie przylega do unikatowości art design'u, „którego efekty to drogie, wytwarzane w krótkich seriach obiekty dekoracyjne, meble i gadżety”¹, a raczej do „społecznej czy kulturowej interwencji w dotychczasowe formy życia”². Działalność artystyczna dr. Patrycji Ochman-Tarki nie ogranicza się tylko do „profesjonalizmu wykonawczego”, gdzie projektant ma „czysto instrumentalny problem do rozwiązania, którego punkty wyjścia, warunki brzegowe mają charakter techniczny”³. Natomiast ogniskuje się na zagadnieniach istotnych dla ogółu a także kolektywnych, uniwersalnych wartościach, które nie sprowadzają się do osobistych korzyści. Projektowanie dla dr. Patrycji Ochman-Tarki nie jest tylko praktyką czysto naukową, inżynierską, etyczną czy estetyczną, ale procesualną zmianą percepcji otoczenia. Autorka zespała te aktywności (niekiedy akcentuje którąś z nich mocniej), doprowadzając do sytuacji, w której „kluczowe jest myślenie abstrakcyjne, wynikające z rozwoju naukowego, technologicznego i cywilizacyjnego, ale na gruncie typowym dla sztuki”⁴. Jest to potencjał umożliwiający rozwiązywanie społecznych problemów ukształtowanych w systemie naukowo-racjonalistycznym. W konsekwencji czego poszukiwania autorki, które wykraczają poza schemat funkcjonowania jednostki są najbardziej kulturowo wartościowe. Szczególną uwagę zwracają abstrakcyjne motywy przestrzenne, jakie autorka użyła w swoim projekcie książki dla niewidomych *OKKA* wyróżnionym na konkursie *make me! Łódź Design Festival* w 2018 roku. Motywy te nie stanowią prostej translacji pojęć na obraz, a poprzez abstrahowanie przekraczają język infograficzny. Próbuje uwzględnić możliwości jakie niesie inny rodzaj percepcji - pozawzrokowy. W *Autoreferacie* czytamy: „*OKKA* jest intuicyjna i pokazuje więcej niż zwykła książka - bo uruchamia wyobraźnię, to mój sposób myślenia o tych, którzy widzą świat innymi zmysłami niż my, to opowieść o myśleniu skalą (jej zmianą), całością i częścią, oraz wzajemnie uzupełniających się wartościach”⁵. Nie chodzi tu tylko o umacnianie rozbieżności

¹ Marek Krajewski, *Spotkanie z obcym*, w: Monika Rosińska, *Przemysław użycie. Projektanci, przedmioty, życie społeczne*, Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana, Warszawa 2010, s. 7.

² Tamże s. 10.

³ Tamże s. 10.

⁴ Alicja Głutkowska-Polniak, *Dizajn w kontekście estetyki. Jego początki, przeobrażenia, konotacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2017, s. 23.

⁵ Dr. Patrycja Ochman-Tarka, *Autoreferat*, s. 21.

między obiektywnością doświadczenia, a "społecznym sposobem organizacji danych"⁶ (kulturą), ale uwzględnianie złożoności otaczającej rzeczywistości. Staje się to podstawą do wprowadzenia zmian, które w pełniejszy sposób oddają zróżnicowane otoczenie człowieka. Wraz z nowym podziałem sił wytwórczych zostają zniesione wcześniejsze poznawcze normy. Pozwala to na zdystansowanie się do stereotypów wynikających z organizacji kolektywów ludzkich, co skutkuje np. uwrażliwieniem społecznym na różnorodność oraz włącza do kultury nieuwzględnione wcześniej sposoby percepcji. Zostają one wówczas uzupełnione jakościami bezpośrednio niepercypowalnymi - nabytą wiedzą ukazującą złożoność procesu konstruowania rzeczywistości społecznej.

Dr. Patrycja Ochman-Tarka podejmuje się zdefiniowania "na nowo problemu eksponowania idei"⁷, nie ograniczając się wyłącznie do "dekorowania" przekazu, mającego na celu jego uatrakcyjnienie. Podejmuje próbę eksplorowania nowych sposobów percepcji rzeczywistości, ujawniając istotne treści dla współczesnej kultury. W interesujący sposób oscyluje również wokół zagadnień psychofizjologicznych. Wychodzi poza schematy wynikające z metod przyległych do konkretnych dziedzin aktywności związanych z nauką, kulturą, a także obyczajami społecznymi. Dr. Patrycja Ochman-Tarka włącza się w ogólną dyskusję na temat życia społecznego korzystając z możliwości sztuki.

Ocena autoreferatu

W *Autoreferacie* dr. Patrycja Ochman-Tarka przedstawia główne założenia własnej twórczości projektowej obejmującej okres przed wszczęciem pracy doktorskiej 2008 – 2017 oraz po 2017 – 2023. Autorka przeprowadza analizę dotyczącą procesu badawczego w projektowaniu. Koncentruje się na specyfice działania projektanta, w której istotną rolę odgrywa podjęta metoda oraz proces twórczy. Zwraca uwagę na rozbieżność istniejącą pomiędzy poszukiwaniem metod badawczych w nauce, a specyfiką metodyczną podejmowaną w sztuce projektowej. W twórczym projektowaniu ważną rolę odgrywa proces personalizacji podjętych czynności. Pomimo że twórca kieruje się w nim logiką, ergonomią, materiałoznawstwem, naukowymi analizami związanymi z historią, kulturą czy socjologią nie istnieje możliwość wyznaczenia metodologii działań. Ta różnorodność pozwala na odnalezienie wielu cech wspólnych stosowanych zarówno w działalności naukowej jak i projektowej. Należy do nich uwzględnianie np. w naukach humanistycznych i społecznych „pluralizmu czasu”, który wpływa na podejmowaną metodę badawczą. Na to zjawisko zwracało uwagę wielu naukowców (m.in. np. Thomas Piketty,

---

⁶ Marek Styczyński, *Filozofia społeczna Aleksandra Bogdanowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1990, s. 36.

⁷ Dr. Patrycja Ochman-Tarka, *Autoreferat*, s.29.

Fernand Braudel, Immanuel Wallerstein), którzy podkreślali wagę zależności pomiędzy odczytywaniem danych, a przyjętą przez badacza perspektywą czasową. W następstwie tych powiązań istnieją różne sposoby widzenia historii, które to za każdym razem wskazują na inne czynniki badawcze i tym samym doprowadzają do zupełnie odmiennych wniosków. Na związek ten wskazywał Immanuel Wallerstein, który odnosząc się do podziału czasowego Braudela (czasu krótkiego, cykli, intercykli, tendencji strukturalnej) „sugeruje, by postrzegać każdy z tych wymiarów czasowych jako rzeczywistość, której odpowiada pewien rodzaj <przestrzeni>. I tak, historii wydarzeń [czas krótki – M.K.] odpowiada bezpośrednio obserwowalna przestrzeń geopolityczna (będąca, rzecz jasna, wytworem społeczno-politycznym danej teraźniejszości), historii określanej przez czas cykli koniunkturalnych odpowiada przestrzeń <ideologiczna> (przykładem może być idea podziału <Wschód-Zachód> z czasu <zimnej wojny>), zaś długofalowa historia strukturalna ma swój przestrzenny odpowiednik w kategorii systemu-świata, z jego strukturalnymi komponentami jak centrum i peryferie”⁸. Dr. Patrycja Ochman-Tarka odnosi się do tej zależności w swoim referacie pt. *Geometryzowanie emocji przestrzeni miasta*, wygłoszonym podczas I Międzynarodowego Biennale Architektury Wnętrz w Krakowie. Zestawia w nim własne „fotografie krakowskich ulic z nałożonymi na wierzch rysunkami studentów Pracowni Metodologii Projektowania przedstawiającymi podziały brył i płaszczyzn w przestrzeni”⁹. Daje to możliwość ujęcia urbanistyki w różnych kategoriach czasowych i pozwala ujawnić jej nowe zależności treściowo-formalne, które bez procesu abstrahowania nie byłyby widoczne. Zogniskowanie się na różnych śladach przeszłości istniejących w przestrzeni miejskiej, za każdym razem rzutuje na wybór innej metody logicznego postępowania. Reinterpretacja przestrzeni zgodnie z regułą Blanchot’a wskazuje na to, że każde „dzieło w swej konieczności historycznej zawsze jest modyfikowane, przekraczane, oddzielane od siebie samego i zwracane ku swemu zewnątrz przez wszystkie te dzieła, które wydają się tylko po nim następować”¹⁰. W toku poszukiwań twórczych dr. Patrycji Ochman-Tarki powstają wyabstrahowane formy rysunkowe nałożone na fotografie, które nie odbiegają od realizmu. W nawiązaniu do Aliny Brodzkiej przedstawione fotografie ulic Krakowa mogą być uznane za realizm formalny, natomiast analiza geometryzująca za nieformalny. Do zagadnień tych odniósł się Stanisław Ossowski w swojej książce zatytułowanej *U podstaw estetyki*. Przybliżył dwa znaczenia realizmu w następujący sposób: „Przedstawiając sprawę w sposób schematyczny, możemy, mianowicie, rozróżnić realizm, przypisywany dziełom sztuki ze względu na stosunek dzieła do przedmiotu przedstawionego i realizm, przypisywany dziełom sztuki ze względu na stosunek przedmiotu przedstawionego do owego trzeciego człona, do obiektywnej rzeczywistości.

⁸ Marcin Starnawski, Przemysław Wielgosz, *Kapitalizm nad przepaścią. O krytycznych perspektywach analizy systemów-światów Immanuela Wallersteina*, wstęp w: Immanuel Wallenstein, *Analiza systemów-światów. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2007, s. 16.

⁹ Dr. Patrycja Ochman-Tarka, *Autoreferat*, s. 11.

¹⁰ M. Blanchot, *Les pas au-dela*, Paris 1973, s.54, cyt. za: M.P. Markowski, *Efekt inskrypcji. Jacques Derrida i literatura*, Bydgoszcz 1997, s. 370.

Realizm w tym drugim sensie przypisujemy dziełom ze względu na to, co w nich jest przedstawione; realizm w tamtym sensie ze względu na to, jak jest przedstawione¹¹. W nawiązaniu do realizmu nieformalnego polegającego na ukazywaniu wewnętrznej istoty niewidocznej dla reprezentacji zewnętrznej, dr. Patrycja Ochman-Tarka zwraca uwagę na abstrahowanie w pracy twórczej jako „próbę zakwestionowania tego, co znane, oczywiste, niezmiennie”¹². Powzięty przez autorkę schemat postępowania jest charakterystyczny dla sztuki projektowej, ale stanowi również cechę metodyczną nauki, „bo też wszelka nauka okazałaby się zbyteczna, gdyby forma przejawiania się rzeczy i ich istota były wprost identyczne”¹³. Istotne dla autorki jest przenikanie się nauki i sztuki w działaniach projektowych, „przedefiniowywanie metod prezentacji badań naukowych”¹⁴, a także „przeprojektowywanie treści na przestrzeń”¹⁵. Autorka poszukuje możliwości wypowiedzi, które wykraczają poza konwencjonalne schematy działań charakterystyczne dla poszczególnych dziedzin. Tym samym wpisuje się w realizację „postulatu unidyscyplinarności na gruncie teoretycznym”¹⁶, który łączy podejście humanistyczne, społeczne i kulturowe. Autorka przedstawia zmiany metodologiczne dotyczące przekraczania podziału ideograficznego/nomotetycznego, a także w wygłoszonych referatach „<przywraca czas i przestrzeń> jako wewnętrzne zmienne konstytutywne”¹⁷. W ten sposób na gruncie sztuki projektowej tworzą się pytania dotyczące segregacji dziedzin powiązane z użytecznością twórczych działań – z rolą sztuki w społeczeństwie.

Ocena osiągnięcia artystycznego stanowiąca podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Osiągnięcia artystyczne wskazane przez Dr. Patrycja Ochman-Tarka, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2023.742 t.j. z późn. zm.), obejmuje cykl artykułów naukowych odnoszących się do relacji między człowiekiem a jego przestrzenią, skorelowanych z instalacjami wideo, multimedialnymi, interaktywnymi, projektami wystaw, obiektów i wnętrz. Te wielowątkowe autorskie wypowiedzi twórcze są projektami o podwójnym znaczeniu. Z jednej strony rozumiane są jako prototypy do wdrażania nawiązujące do sztuki stosowanej. Z drugiej traktowane są jako działania performatywne wyznaczające wzorce kulturowe niemożliwe do

¹¹ S. Ossowski, *U podstaw estetyki*, Warszawa 1933, s. 102.

¹² Dr. Patrycja Ochman-Tarka, *Autoreferat*, s. 11.

¹³ K. Marks, *Kapitał t. III, cz. II*, s. 397.

¹⁴ Dr. Patrycja Ochman-Tarka, *Autoreferat*, s. 11.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Marcin Starnawski, Przemysław Wielgosz, *Kapitalizm nad przepaścią. O krytycznych perspektywach analizy systemów-światów Immanuela Wallersteina*, wstęp w: Immanuel Wallenstein, *Analiza systemów-światów. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2007, s. 22.

¹⁷ Tamże s. 24.

powielenia, w których akcent zostaje przesunięty z obiektu (produktu materialnego) na dyskusję (treść związana z przekazem mentalnym). Aktywność projektowa stymulowana działaniami artystycznymi wpływa na to, że dzieło nie tylko wskazuje samo na siebie, tak jak dzieje się to w sztuce tradycyjnej, ale również na wartości mentalne związane z treścią przekazu. Sztuka wpływa na nowy sposób percepcji zjawisk społecznych nie ograniczając ich tylko do estetyzowania. Pomaga zdobyć wiedzę, która nie wpisuje się w istniejące systemy metodologiczne nauki. Tym samym ukazuje to, co jest niewidoczne, ale również pełni funkcję ogniwa łączącego asymilując naukę, naturę i kulturę. Nie oznacza to jednak, że mamy do czynienia z odtwarzaniem - działalnością przyległą bardziej do wirtuozerii niż tworzenia, ponieważ "istotą sztuki jest nadawanie życiu i światu form zrodzonych z myśli"¹⁸, a nie reprodukcja. Kapitał symboliczny sztuki może być generowany przez artystyczne, zaangażowane społecznie wydarzenia takie jak: warsztaty, konferencje, konkursy. W tym przypadku "tworzenie jest procesem rozproszonym i kolektywnym"¹⁹, gdzie odbiorca nie odgrywa z góry wyznaczonej roli²⁰, a jego partycypacja w zdarzeniu jest połączeniem elementów teorii i praktyki. Pozwala to nie tylko uaktywnić odbiorcę, ale zlikwidować różnice między inicjowaniem a uczestniczeniem. Tym samym "patrzenie i słuchanie to równie ważne elementy działania kulturowego, co wystawianie sztuki czy gra aktorska"²¹. Wskutek tego nadawca i odbiorca przyjmują postawę odpowiedzialną za zmiany społeczne. Można odnieść ją do egresji - "wyjścia z szeregu", która inspirowała do zmian i łączy się z aktywizmem twórczym. A także do regresji stabilizującej układ, próbującej anektować nowe zjawiska i je petryfikować. Zarówno "egresja i regresja nie są sobie po prostu przeciwstawne. Często centrum struktury jest mniej plastyczne niż peryferia. Albo obydwa mechanizmy działają równolegle, albo też odnoszą się ku różnym aktywnościom, które należy wówczas uchwycić i rozgraniczyć <Światowa egresja (...) rozwija się stopniowo podporządkowując przyrodę ludzkości; światowa regresja utrwała każdy krok tego procesu, zakreślając go i stabilizując w przestrzeni i w czasie>"²². Nie oznacza to jednak, że mamy do czynienia z binarnym układem w procesie twórczym, zwłaszcza w tych działaniach, gdzie struktura wielomedialna jest otwarta na współuczestnictwo odbiorcy. Całkowite odejście od podziału na pasywną i aktywną rolę nadawcy i odbiorcy "zaczyna się kiedy odrzucimy przeciwieństwo patrzenia i działania, rozumiejąc, że dystrybucja tego, co widzialne, sama jest częścią konfiguracji panowania i poddaństwa. Zaczyna się, kiedy uświadamiamy sobie, że patrzenie jest także formą działania, które potwierdza lub modyfikuje tę dystrybucję, i że <interpretowanie świata> jest już pewnym sposobem jego zmieniania, rekonfiguracji"²³. Aktywizacja odbiorcy dokonuje się poprzez przekształcenie tego, na co patrzy i łączy z własnym doświadczeniem. W nawiązaniu do powyższych myśli, działania dr Patrycji Ochman-Tarki, które mają największy wpływ, to te, które w pełni wykorzystują wiedzę z różnych dziedzin kultury, takich jak nauka, sztuka oraz praktyczne doświadczenie życiowe. Poprzez zmienne cechy sztuki, te działania poszukują nowych sposobów kształtowania społeczeństwa.

¹⁸ Jan Sowa, *Poza zasadą skuteczności*, w: *Skuteczność sztuki*, Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź 2014, s. 63.

¹⁹ Tamże s. 73.

²⁰ Tamże.

²¹ Adam Ostolski, *Sztuka jako polityka prowadzona innymi środkami*, w: *Skuteczność sztuki*, Muzeum Sztuki w Łodzi, Łódź 2014, s. 238.

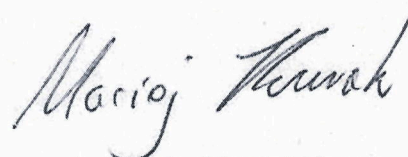
²² Marek Styczyński, *Filozofia społeczna Aleksandra Bogdanowa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1990, s. 92z.

²³ Jacques Ranciere, *Wyemancypowany widz*, Krytyka Polityczna nr. 13, s. 316.

Konkluzja

Działania artystyczne przedstawione przez dr. Patrycję Ochman-Tarkę obejmują pole badawcze nakierowane na eksperymentowanie, poszukiwanie nowych sposobów myślenia o projektowaniu i twórczości. Autorka przyjmując taką strategię postępowania otwiera możliwość wciągnięcia w pole sztuki rozważań należących do innych dziedzin aktywności. Jej prace nie ograniczają się tylko do roli socjalizacji czy koncentrowania się na określaniu kwalifikacji sztuki. Podtrzymują raczej twierdzenie, że "ważną rolą sztuki jest łamanie zasad sztuki"²⁴. Działania przedstawione przez dr. Patrycję Ochman-Tarkę wyróżniają się wielo-elementowością przekraczającą możliwość jednoznacznego ich przyporządkowania do dziedziny sztuki. Pomimo, że w jej tekstach przedstawionych w zbiorze artykułów *re invisibilia* brakuje pogłębionej analizy odwołującej się do nauki, kultury i sztuki, a w działaniach projektowych nie ma jednoznacznego zespolenia treści z formą przekazu, struktura pracy twórczej dr. Patrycji Ochman-Tarki stanowi oryginalną wypowiedź i wnosi wkład w kulturę wizualną.

Biorąc pod uwagę przedstawioną pracę habilitacyjną pani dr. Patrycji Ochman-Tarki stwierdzam, że jest ona oryginalną wypowiedzią twórczą i stanowi znaczący wkład dla sztuki, oraz że spełnia warunki określone w Art. 219 ust. 1. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.). Dlatego wnioskuję do Rady do spraw Stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie o nadanie dr. Patrycji Ochman-Tarce stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

prof. dr hab. Maciej Kurak

---

²⁴ Pascal Gielen, Thijs Lijster, *Kultura - podbudowana dobra wspólnego w Europie*, w: *Koniec kultury - koniec Europy*, Fundacja Nowej Kultury Bęc zmiana, Warszawa 2015, s. 31.